

Початкова школа і сучасність

№3(19) березень
2016

Слово. Корінь слова. Речення. Текст
Завдання з української мови, 2 клас

**Використання води людиною.
Охорона води**
Урок природознавства, 3 клас

Подорож у країну «Психоландію»
Психологічний квест, 4 клас

Не зривай первоцвітів
Міні-проект

**Із досвіду використання інтерактивних
технологій навчання у початковій школі**

**Сценарій випускного вечора
у початковій школі**

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС 86516

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 3 (19) БЕРЕЗЕНЬ 2016

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ТА МЕТОДИК ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НАПН України,
ПРОВІДНИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК
ЛАБОРАТОРІЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН України

Марія БРАТКО,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Алла ЖУКОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДИРЕКТОР
ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323 м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Олена МАТВІЄНКО,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА З НАУКОВОЇ РОБОТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Тетяна ПУШКАРЬОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ДИРЕКТОР СКАНДИНАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
ДАРНИЦЬКОГО Р-НУ м. Києва

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Лариса СОЛОВЕЦЬ,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ВІДМІННИК ОСВІТИ України,
ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ України

Людмила ХОРУЖА,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Ірина ШАПОШНІКОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ
ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПСИХОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Віктор ЮРЧЕНКО,

КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗМІСТ

СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Привітання з 8 Березня

2

МОВОЮ НАУКИ

Тетяна ПУШКАРЬОВА

Буктрейлер як засіб популяризації
литячої книги

Марія ВОРОНІНА

Використання води людиною.
Охорона води
Урок природознавства, 3 клас

18

Ірина ДЕМІДОВА

Правопис закінчень іменників
жіночого роду на -а, -я в родовому
відмінку однини
Урок української мови, 4 клас

23

Анна ЛІПКО

Подорож у країну «Психоландію»
Психологічний квест, 4 клас

26

Валентина СЕМЕНЮТА

Не зривай первоцвітів
Міні-проект

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Тетяна ЯЩУК

Слово. Корінь слова.
Речення. Текст
Завдання з української мови,
2 клас

10

Наталія ГРОМЦЕВА,

Галина АПАНАСОВА

Утворення трицифрових чисел
із сотень, десятків і одиниць.
Розрядний склад числа. Розряд
сотень. Введення нової лексики
за темою: hundreds – сотні, tens –
десятки, ones – одиниці
Інтегрований урок математики
та англійської мови, 3 клас

10

Тетяна САСКА

Сценарій випускного вечора
у початковій школі

28

34

Марія ЗАВЕРУХА

Як виникло твоє ім'я та прізвище

38

Людмила БІЛАН,

Тетяна ЧОМКО

Любімо світ, в якому ми живемо...
Літературно-музична композиція

42

СТОРІНКА ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

**Твори про весну учнів
спеціалізованої школи № 17
Подільського р-ну м. Києва
з поглибленим вивченням
математики**

Укладено магістранткою
Педагогічного інституту
Київського університету імені
Бориса Грінченка Марією МАГАС

46

ЦЕ ЦІКАВО!

Перекази та легенди

9

Буктрейлер як засіб популяризації дитячої книги

Тетяна ПУШКАРЬОВА, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін
Київського університету імені Бориса Грінченка,
директор Скандинавської гімназії Дарницького району м. Києва

Сьогодні особливо актуальною стає проблема розвитку читацької самостійності молодших школярів та потреби реорганізації позакласного читання в початковій школі, оскільки саме сформованість навичок самостійної роботи з книжкою є передумовою інтелектуального та духовного зростання учнів. Загальновідомо, що сучасні діти, на жаль, мало читають, бо комп'ютер заміняє їм і друзів, і підручники.

На нашу думку, неможливо сформувати читацьку компетентність без правильно організованої роботи з перших днів навчання молодшого школяра, без виховання в дітей бажання і звички у вільний час звертатись до книги. Одним із головних завдань учителя початкової школи є не тільки навчити правильно, свідомо, виразно читати твори, але й формувати у них навички самостійної роботи з різними типами і видами дитячих книжок, уміння здійснювати пошук, відбір інформації для вирішення навчально-пізнавальних завдань.

Невід'ємною складовою у формуванні читацької компетентності є уроки позакласного читання, основною метою яких є вироблення позитивного ставлення школярів до читання з власної ініціативи. З метою раціонального проведення уроків роботи з дитячою книжкою, крім класних, учителі проводять бібліотечні заняття, літературні ранки, вікторини, екскурсії тощо. Учні ознайомлюються з новинками дитячих видавництв, стежать за газетами та журналами, створюють власну бібліотеку, готують презентації.

Новою формою мотивації читання й розширення сфери пізнавальних інтересів стали буктрейлери (з англ. book – книга, trailer – тягач) – короткі відеоролики за мотивами книги. Це своєрідні кліпи, основним завданням яких є яскраво й образно розповісти про твори, тим самим зацікавити, зорієнтувати читача, спонукати до ознайомлення з ними [1]. Буктрейлер містить яскраві моменти книги, візуалізує її зміст. Робота ця є творчою, здатною до

креативного осмислення основних подій, про які розповідається, вимагає розвинутого естетичного смаку, знання комп'ютерних технологій. У ролику тривалістю не більше 3 хвилин інформація про книгу подається таким чином, що відразу хочеться взяти її в руки й прочитати.

З історії створення буктрейлерів відомо, що перші з них виглядали як ілюстровані слайд-шоу з надписами або закадровими коментарями. Власне таким було перше відео, яке зняли до роману Джона Фарріса у 1986 році. 2003 року на книжковій ярмарці в Луїзіані було вперше продемонстровано буктрейлер до книги Крістін Фіхан «Темна симфонія». Ця подія й стала початком популяризації буктрейлерів, які до цього розповсюджувалися загалом у мережі Інтернет, серед широкого кола людей. Зараз вони популярні в Європі та США, до розвитку такої форми пропаганди книги активно долучається й наша держава.

В Україні першими рекламувати буктрейлери стали книжкові видавництва, потім цю ідею підхопили бібліотекарі, проводячи відповідні конкурси. До створення буктрейлерів часто залучають і учнів, бо, незважаючи на якість фільмів та дитячу фантазію, їм це приносить велике задоволення.

Буктрейлери мають відповідну класифікацію й розрізняються:

за способом візуального втілення тексту:

- ігрові (міні-фільм за книгою);
- неігрові (набір слайдів із цитатами, ілюстраціями, книжковими розворотами, тематичними малюнками, фотографіями тощо);
- анімаційні (мультфільм за книгою);

за змістом:

- розповідні (презентують сюжет твору);
- атмосферні (передають настрої книги й очікувані читацькі емоції);
- концептуальні (трансляють провідні ідеї та загальну суть тексту).

Потім були нові буктрейлери, а саме: серії «Сучасна дитяча проза» і «Сучасна дитяча поезія».

Буктрейлер допомагає знаходити нових читачів. Web-простір завойовує все більшу аудиторію, розширює межі спілкування сучасних людей. А відеоформат сьогодні є найефективнішим і актуальним методом просування книги. Своєрідним і досить незвичним є створення буктрейлерів на дитячі книги. Наприклад, поширена практика в США – це реклама книги на екрані в шкільному автобусі. Крім того, зважаючи на достатнє орієнтування дітей в Інтернеті, ігнорувати цей сегмент своєї аудиторії для видавців було б непомірковано. Адже чудові роботи ілюстраторів, які працюють над створенням книг, можуть перетворюватись на симпатичні мультики, які приваблюють не лише дітей, але й дорослих.

Досліджуючи відповідний матеріал в Інтернеті, необхідно констатувати той факт, що Всесвітня мережа містить невелику кількість буктрейлерів українських книжок, а дитячих зовсім обмаль. Серед перших, що зняли трейлери на вітчизняні дитячі книги, є видавництво «Грані-Т», яке ще в 2011 році запустило перший ролик на серію «Життя видатних дітей».

Поки що пропаганда книги у формі буктрейлера тільки починає входити у шкільну практику, але, аналізуючи досвід, можна стверджувати, що це одне з найулюбленіших занять дітей. Адже всі вони люблять фільми, а взяти самим участь у їх створенні – це неперевершена насолода.

До створення буктрейлерів поступово залучаються й молодші школярі, які проявляють свою творчість і фантазію у власній рекламі книги. Тож, починаючи з цього навчального року, вчителі початкової школи Скандинавської гімназії презентували декілька цікавих буктрейлерів за книгами з позакласного читання. Наприклад, у першому класі – це збірка «Зимонька-снігуронька». Другокласники із задоволенням відзняли рекламний ролик до твору Івана Андрусяка «Сонячні дні домовичка Мелентія».

Учні третіх класів провели копітку роботи над створенням буктрейлера до казки Шарля Перро «Осячча шкура». Випускникам початкової школи цікавою видалась ідея створення відео до книг Всеволода Нестайка «Дивовижні пригоди в лісовій школі».

Зрозуміло, що такої неординарної роботи залучені не лише вчителі, учні, а також їх батьки, які можуть допомогти технічно. Щодо результативності роботи, то варто зауважити, що учні, які долучилися до створення буктрейлерів, починають краще висловлюватися, аналізувати та аргументувати свої думки, засвоювати зміст твору, стають впевненішими в собі, починають творчо розкриватися. У зв'язку з цим ми погоджуємося з думкою О. Савченко, яка наголошує, що для того, щоб залучити юних читачів до самоаналізу і заохотити до добрих вчинків, «потрібно використовувати зміст таких творів, сюжети яких дають змогу «увійти» у текст, уявити себе на місці дійової особи, висловити оцінні судження» [6, 158].

Щоб створити дійсно цікавий, змістовний буктрейлер, подаємо *розгорнутий алгоритм роботи над ним*:

1. Продивитися, вивчити приклади буктрейлерів і продумати ідею свого проекту.

2. Обрати книгу для реклами.

3. Створити сценарій. Продумати сюжет і написати короткий текст. Включити інтригу, що спонукатиме прочитати книгу.

4. Дібрати матеріал для відеоперегляду. Зібрати ілюстрації й відео в одній папці, по одному кадру до коротких речень, по два-три – до довгих. Винести у заголовок трейлера основну ідею книги. Дібрати картинки, відсканувати ілюстрації книги, зняти своє відео або знайти в Інтернеті.

5. Записати озвучений текст, якщо це передбачено за сценарієм. Додати необхідний аудіоматеріал: голоси, звуки, музику. Для запису й редагування звуку можна використовувати програму Sound Forge.

6. Обрати програму для роботи з відео.

Наприклад:

Windows Movie Maker. Цю програму можуть використовувати ті, хто починає працювати з відео.

Sony Vegas PRO 11. Вона є більш професійною програмою для відеомонтажу.

PowerPoint. Ця програма дозволяє використовувати спецефекти й анімацію.

Camtasia studio 8. Програма з відеомонтажу для підготовлених користувачів ПК.

7. Обрати відеосервіс:

YouTube – найпростіший відеоредактор, де можна обрізати початок і кінець фільму, склеїти декілька роликів, додати звукову доріжку.

ANIMOTO – призначений для підготовки відеоколажів фотографій накладанням звуку. Можна вставляти невеликий уривок відео, але безкоштовно завантажується лише 12 картинок.

8. Дібрати Gif-анімацію (новий жанр картинок-жартів) й футажів. Футаж – це фрагмент із анімацією, ефектами, створеними за допомогою спеціальних програм (3D-Max, Adobo Aftter Effects та ін.). Це може бути зображення картин природи, руху поїзда, заходу сонця тощо.

9. Відеомонтаж. Об'єднати візуальні та аудіоматеріали в один ролик, використовуючи відповідне програмне забезпечення (від Windows Movie Maker для створення найпростіших відео до професійного Adobe Premiere). Це етап нарізання, склеювання декількох фрагментів відео, накладання звукової доріжки, зміни розміру відео, субтитрів тощо. Наприкінці можна накласти ефекти, переходи, різну музику, «звести» звук і записати на жорсткий диск ПК.

10. Продивитися буктрейлер щодо необхідності внесення виправлень і відредагувати [2].

Після того, як буктрейлер буде повністю готовий, його бажано продемонструвати учням – представникам цільової аудиторії книги, для якої знято відео. Педагогам необхідно проаналізувати, чи правильно сприймається його ідея, який вплив виявляється на глядачів, а за необхідності можна зробити правки.

Для швидкого зростання популярності буктрейлери використовуються у соціальних мережах, сайтах бібліотек, блогах, форумах. Секрет успіху полягає у кількості переглядів відео, натисканні кнопки «мені подобається» під трейлером і число коментарів. Для його подальшого просування буктрейлер можна викладати на сервіс YouTube, який є дуже популярним у Мережі.

Звичайно, якість буктрейлера безпосередньо залежить не тільки від зацікавленості творців, але й від їх технічної оснащеності. Звісно, доморощені буктрейлери – це найчастіше гра з картинками, нарізка з готових відеокадрів або найпростіша анімація, але так чи інакше якісно виготовлений буктрейлер спонукатиме потенційного читача перевести свій погляд від комп'ютерного монітора та відвідати бібліотеку чи книжковий магазин. Кожний, хто створює надійний фільм, дитина чи її батьки, може відкрити нові грані творчості, спробувати себе як сценарист, режисер, монтажер, художник-мультиплікатор тощо.

Світ кіно магічно впливає на особистість дитини. Учні з радістю подорожують у нереальному світі, активно діють у ньому, творчо трансформують, перетворюють його. Як свідчать дослідження науковців, процес навчання в сучасній школі стимулює і збагачує інтелектуальну сферу молодших школярів і значно менше орієнтує на формування емоційно-морального ставлення учнів до навколишнього світу. Так, на думку С. Мартиненко, «вкрай важливо саме в дитинстві задати малюкові оптимістичний настрій для подальшого читацького життя, створити сприятливі умови, за яких він сповна відчув би радість і захоплення від знайомства з цікавою книжкою й проніс цей вогник бажання впродовж усього життя» [4, 62].

Будь-який твір мистецтва учні мають не лише розуміти, але й відчувати. Молодші ж школярі відрізняються розвиненим сенсорним сприйняттям, спостережливістю, чітко вираженою реакцією. Їм притаманна природна допитливість, надзвичайна чутливість, тому мета учителя – розбудити цікавість дитини, яка сприятиме формуванню мотивації до читання нової книги. Бо інтерес – це той позитивний стан, який допомагає краще зрозуміти зміст твору.

Досвід підтверджує, що в початковій школі, у тих класах, де вчителі постійно працюють над розвитком навичок читання, учні дуже швидко, без спеціальних завдань, проявляють ставлення до книги, твору, персонажів, виражають власну думку. Все це яскраво може виявитися у буктрейлерах. Так сучасний підхід до презентації книги стає основою, яка дозволяє дітям емоційно переживати ті чи інші почуття, що викликані діями і вчинками – власними і чужими.

Якщо підсумувати попередньо зазначене, то можна дійти висновку, що технологія створення буктрейлера в початковій школі виконує навчальні, виховні та розвивальні завдання і є дієвим засобом у формуванні читацьких умінь учнів. Користь від створення та поширення буктрейлерів очевидна, особливо для України, яка має певні економічні проблеми та деякі складнощі в розвитку власне вітчизняної книговидавничої справи. Пропаганда читання, виховання інформаційної та читацької культури, формування вміння користуватися бібліотекою, її послугами, книгою, довідковим апаратом, а також комп'ютерними технологіями, розвиток пізнавальних інтересів – пріоритетні напрямки спільної діяльності педагогів, бібліотекарів та батьків. Тому буктрейлер дозволяє поліпшити імідж української літератури, у тому числі дитячої, в очах пересічних читачів, переконуючи в тому, що вітчизняна книга може бути цікавою та захоплюючою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буктрейлер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki/Буктрейлер>.
2. Васюкович А. Как сделать буктрейлер? / А. Васюкович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tvoya1kniga.ru/kak-sdelat-buktreyleyler>.
3. Впровадження освітнього середовища XXI століття [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://1to1.iteach.com.ua/files/3/1_1_Intel_Ukraine.ppt.
4. Мартиненко С. Як розвивати в дитини бажання читати? / С. М. Мартиненко // Початкова школа. – 2015. – № 9. – С. 60–62.
5. Ресурси освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Ресурси_освіти.
6. Савченко О. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання / О. Я. Савченко – 2-ге вид., доповн., переробл. – К. : СПД Богданова А.М., 2009. – 226 с.